

Böyük Zəfər qazandın, ay Vətən, gözün aydın!..

44 günlük döyüşlər başa çatdı. Vətən müharibəsində Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə qəhrəmanlıq tarixi yazdı. Yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığa malik olan ordumuz düşmənin müdafiə səddini az müddətdə, döyüşlərin ilk günlərində darmadağın etdi. Xalq bunu Vətən müharibəsinin qələbə ilə başa çatacağına əsgəri zəmanəti bildi. Torpaqlarımız işğaldan azad edildi, ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu. Döyüşlərin dedikləri Vətən müharibəsinə münasibətdi, müharibə təəssüratlarıdır...

Zabit Niyaməddin Əhmədov:

- Vətən müharibəsi başlayanda əsgərlərimizin yüksək döyüş əzmi, qələbə ruhu bir zabit kimi mənim də ürəyimi dağa döndərdi. Döyüşə belə bir coşqu ilə başlamağın qələbələrə nəticələnməyinə inandım. Əsgərlərə dedim ki, sizə inanıram, inanıram ki, döyüş əmrini məsuliyyətlə yerinə yetirəcəksiniz. Bu inam həm də komandanlığın inamıdır. Deməli, Vətənin inamıdır. Əsgərlərimizin baxışlarında qələbə işığı gördüm.

Döyüşlər başladı. Döyüşlər təsdiqlədi ki, ümidim gerçəkləşəcək. Düşmənin inadkarlıqla müdafiə olunmağa çalışsa da, buna gücü çatmırdı. Ordumuz onun müdafiəsini yarıdı. Bu, qələbələrə başlanğıcı oldu. Neçə-neçə strateji yüksəklik, yaşayış məntəqəsi işğaldan azad edildi. Azərbaycan Ordusunun döyüşlərdə qazandığı qələbələr düşməni vahimələndirdi, qorxutdu. Bu qorxu düşmənin ordusunun dağılmasına başlanğıcı oldu. Dəyərli məntəqələri dağıldıqca, mövqelərdən sıxışdırıldıqca erməni əsgərləri də, zabitləri də, silah-sursatlarını, döyüş texnikalarını atıb qaçırdılar. Ermənistan humanitar atəşkəse nail olmaq üçün havadarlarına yalvardı. Atəşkəs elan edilən gecə Gəncəyə raket atdı. Bu, əsgərlərimizin qələbə ruhunu daha da yüksəltdi.

Düşməni gördü ki, Azərbaycan

"Azərbaycan Ordusu"

Gəncəli əsgər təmkinlə "Komandır, mən dünyaya Gəncədə göz açsam da, Vətənim Azərbaycandı. Bu gün döyüşdüyüm bölgədi mənim Vətənim. Əsgər yoldaşlarım da mənim kimi düşünlülər...". Əsgəri köksümə sıxdım. Yəni, əsgərlərimiz yüksək mənəvi kamilliyə malikdirlər.

Döyüş-döyüş yaşayış məntəqələrimizi, şəhərlərimizi işğaldan azad edirdik. Məğlubiyyətini etiraf etməyən düşmən dağılmış ordusunu muzdular, az-yaşlılar, yaşlılar hesabına komplektləşdirməyə cəhd göstərdi. Onlar da müzəffər ordumuzun hücumlarının qarşısında dayana bilmirdilər. Qaçırdılar. Ermənilərin döyüşdən qaçanları ilə döyüşü davam etdirənləri arasında silahlı qarşıdurmalar olduğunu biz də eşitmişik. Biz də bilirdik, düşmənin ordu rəhbərliyi də bilirdi ki, bu vəziyyətdə döyüşü davam etdirərsə, dağılıq ordusu tamamilə məhv ediləcək. Suqovuşanın, Füzulinin, Cəbrayılın, Zəngilanın, Qubadının, Xudafərin körpüsünün işğaldan azad edilməsi döyüşçülərimizi tam qələbəyə səfərbər etmişdi. Bu səfərbəretmə Şuşanın işğaldan azad edilməsi ilə nəticələndi.

Vətən müharibəsi qələbəmizlə başa çatdı. Torpaqlarımız işğaldan azad edildi, ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu. Bu, xalqla ordunun sıx birliyinin, hərbi qulluqçuların yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlı-

di. Ancaq müharibənin yaralarının sağalmasına müddət lazım gələcək. Əsgərlərimiz ordu sıralarından tərxis olunduqdan sonra işğaldan azad edilmiş kəndlərimizin, şəhərlərimizin yenidən qurulmasında iştirak edəcəklərini bildirirlər.

Biz qalib geldik. Biz Qarabağı Azərbaycana qaytardıq!

Əsgər Nurlan Salehov:

- Ermənistan işğalçı dövlətdir. Orta məktəbdə oxuyanda atamdan, müəllimlərimdən eşitmişdim ki, BMT Təhlükəsizlik Şurası torpaqlarımızın 20 faizini işğal etmiş Ermənistanla qarşı döyüşü qəbul edib. Ermənistan bu qətnamələri yerinə yetirməyib. Nə dünya dövlətləri, nə də beynəlxalq təşkilatlar buna ciddi münasibət bildirmədi. Beynəlxalq təşkilatların həll edə bilmədiyi Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münacişəsini Azərbaycan Ordusu Ali Baş Komandanın sərkərdəliyi ilə 44 günə həll etdi. Həm də birdəfəlik həll etdi.

Vətən müharibəsinin əsgər iştirakçılarının sırasında müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları da var idi. Onlar həqiqi hərbi xidmətdən sonra yenidən bu günün döyüşlərinin iştirakçısı olmaq istəyiblər. Oldular. Mərdliklə döyüşdülər, Ali Baş Komandanın əmri ilə Vətən müharibəsini qəti qələbə ilə başa çatdırmaq üçün döyüşdülər. Şəhidliyin qəhrəmanlıq, qəhrəmanlığın qələbə olduğunu bilib döyüşdülər. Xidmət yoldaşım əsgər Vəli Vəliyev sentyabrın 28-də döyüşdən əvvəl dedi ki, nə gözəl səhər açılır. Onda qət etdik ki, xalqımızın ən gözəl səhərləri döyüşlərlə açılacaq, yəni, o səhərləri xalqımıza Azərbaycan əsgəri yetirəcək.

Sentyabrın 27-si günü hər bir azərbaycanlı əminliklə "Azərbaycan Ordusu qalib gələcək, torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək" deyirdi. Azərbaycan əsgərinin yüksək döyüş və mənəvi-psixoloji hazırlığına inanıb deyirdi.

Biz komandanlığın, deməli, Ali Baş Komandanın döyüş əmrini böyük məsuliyyətlə, sevgilərlə yerinə yetirdik. Döyüşlərin ilk günlərində düşmənin müdafiə zolağı tamamilə dağıldı. Bu, döyüşlərin döyüş əzmini də, qələbə ruhunu da yüksəltdi. Strateji əhəmiyyətli yüksəkliklər ermənilərdən təmizləndikcə,

Biz qalib gəldik. Biz torpaqlarımızı işğaldan azad etdik. Gözlərimiz aydın!

Əsgər Saleh Zeynalli:

- Vətən müharibəsi qələbəmizlə başa çatdı. Bu müharibə Azərbaycanda hamını əsgərləşdirmişdi. Döyüşənlər xalqın dəstəyini aydınlığıyla hiss edirdi. Bir məhəllədə yaşayanların yüzlərlə kotlet bişirib cəbhəyə göndərdiyini də yaxşı xatırlayıram, bir ananın onlarla əlcək toxuyub göndərdiyini də. Azərbaycan əsgərinin bunlara ehtiyacı olmayıb, ancaq xalq ürəyindən keçəni edirdi, qələbə naminə edirdi. Hamı özünü müharibə iştirakçısı bilirdi. Biz bu ruhla döyüşdük. Biz bu ruhla qələbə qazandıq.

Vətən müharibəsi Azərbaycan Ordusunun qüdrətini təsdiqlədi. Digər ərazilər də, Şuşanın da işğaldan azad edilməsi biz döyüşçülərin döyüş əzmini, qələbə ruhunu daha da yüksəltdirdi. Biz həm də Ali Baş Komandanın xalqa müraciətlərindən ruhlanırdıq. Xalq əmin idi ki, ordu sərkərdənin bütün əmrlərini uğurla yerinə yetirəcək.

Döyüşdük. Düşmənin ordusu darmadağın edildi. Vətən müharibəsinin ilk günlərində nisbətən müqavimət göstərən düşmən sonralar bunu bacarmadı - mövqeləri, dayaq məntəqələri, döyüş texnikaları, canlı qüvvələri məhv edildi. Şuşanın işğaldan azad edilməsi Vətən müharibəsində dönüş oldu. Düşməni atəşi dayandırmaq

ermənistan ordusunda döyüşən erməni əsgərinə xitabən dediklərini xatırlayıram: Ordunuzda baş verənləri mən bilirsən, sən menden də yaxşı bilirsən. Yaxşı bilirsən ki, darmadağın etdiyimiz ordunuzda sizi adam yerinə qoymurlar. Hər gün təhqir olunursan, fiziki əzablarla üzləyirsən. Neçə-neçə əsgərinizin alçaldıldığını da görürsən. Onda düşünürsənmi ki, sən də belə əqibətlə üzleşə bilərsən. Ondan sonra Azərbaycan əsgərinin gülləsiylə ölmesən, ömrün boyu gözükgəli yaşayarsan. Döyüşdən qaçanların qanına qarış. Qaçmasan, öldürüləcəksən. Qaçan erməni canını qurtardı. Qaçmayan öldürüldü. Qaçan məğlub ordunun əsgəri, zabitini kimi qaçdı, döyüşü davam etdirib ölənlər məğlub ordunun əsgəri, zabitini kimi öldürüldü.

təklifini qəbul etdi, üçtərəfli bəyanat imzalandı...

Biz qalib gəldik. Biz Vətən müharibəsini qələbə ilə başa çatdırdıq. Azərbaycanın torpaqları işğaldan azad edildi, ərazi bütövlüyü bərpa olundu. Biz Azərbaycan Ordusu kimi qüdrətli ordunun əsgəri olmağımızla qürurlanırdıq. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciətində dediği bir fikrin qüruru hamımızın ürəyini dağa döndərir: "Bu gün böyük qürur hissi ilə deyə bilərəm ki, Füzuli bizimdir, Cəbrayıl bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Laçın bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun, Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!.."

(Ardı 5-ci səhifədə)

can Ordusu dinc əhaliyə atılan mermilərin, raketlərin qisasını döyüşlərdə alır. Həm də artıqlaması ilə. Əsgərlərimizdən biri gəncəli idi. Gəncəyə raket atıldığından əsədində özü xəbər tutana kimi ailəsi ilə maraqlandı. Əsgərə ailəsi ilə bağlı hər hansı üzüntülü xəbər olmadığını deyəndə, onun səssiz sevincini heç zaman unutmayacam.

ğının nəticəsidir.

Mən hərbi peşəsini sevərək seçmişəm. Həmişə də hərbi olmağımı fəxr etmişəm. Vətən müharibəsinə əsgərliklə birlikdə coşqu ilə başladım. Qələbə qazanıldı. Qaliblər sırasında biz də varıq. Qələbədən sonra hərbi olmağımı daha böyük səviyyədə qürurlanıram.

Vətən müharibəsi başa çat-

Böyük Zəfər qazandın, ay Vətən, gözün aydın!..

(Əvvəli 4-cü səhifədə)

Əsgər Emil Əsgərov:

- 2016-cı ilin Aprel döyüşlərində yeniyetməydim. Bu ilin iyulunda hərbi xidmətə çağırılmamışdım. 2016-cı ildə də, bu il də yaşımın azlığına görə döyüşlərdə iştirak edə bilmədiyimə təəssüflənmişdim. Döyüşlərdən sonra döyüşlərə həsəd aparmışdım. Hərden mənə elə gəlirdi ki, döyüşlərdə mən də iştirak etmişəm, döyüşlərin qəhrəmanlarıyla yanaşı mövqələrdə mən də atışmışam, düşməni sıxışdıranların, qaçmağa vadar edənlərin sırasında mən də olmuşam.

İndi əsgərim. Bu ilin sentyabrın 27-nə kimi mən də döyüş növbətçiliyi aparmışam. Əsgər yoldaşlarım kimi mən də Ali Baş Komandanın döyüş əmrini gözləyirdim. Sentyabrın 27-də xidmət etdiyim hərbi hissə də əks-hücum əməliyyatına cəlb edildi. Qısa müddətdə düşmənin hücumunun qarşısı alındı. Ali Baş Komandanın əmriylə ordu hissələrimiz əks-hücumu keçdi. Bu, Vətən müharibəsi idi.

Düşməni elə bildirdi ki, keçilməz müdafiə səddi yaradıb. Belə deyildi. Azərbaycan Ordusu döyüşün ilk günlərində düşmənin müdafiə səddini yarıdı, dayaq məntəqələrini, mövqələrini darmadağın etdi, döyüşlərdə düşməni onlarla döyüş texnikasını, artilleriya qurğusunu, canlı qüvvəsini itirdi.

Müharibədə qazanılan qələbə həmişə döyüşçülərin qələbə ruhunu yüksəltdi. Döyüşənlər daha coşqunluqla döyüşürdülər. Bilirdilər ki, qazanılan hər mövqə qələbəsi ümumi son qələbə üçündü. Strateji əhəmiyyətli yüksəkliklər, kəndlər, qəsəbələr, şəhərlər azad edildikcə özümüzü Şuşaya, Cıdır düzünə aparan yolda hiss edirdik. Şuşanın işğaldan azad edilməsi ordumuzun böyük qələbəsi oldu...

Vətən müharibəsi qələbəmizlə başa çatdı. Ordumuz torpaqlarımızı işğaldan azad etdi, ərazi bütövlüyümüz bərpa olundu. Qürurlanıram ki, Vətən müharibəsində mən də iştirak etmişəm...

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Toğrul Əhmədov:

- Hərbi xidmətdə olanda biz də torpaqlarımızı işğaldan qurtaracaq döyüşlərin olmasını arzulayırdıq. İstəyirdik ki, Ali Baş Komandan döyüş əmri versin. İstəyirdik ki, ordu sıralarından qalib əsgər kimi tərxis olunaq.

Hərbi xidmətimi başa çatdırdım, ordu sıralarından tərxis olundum. Ancaq ürəyim mənə əsgər yoldaşlarımın yanına çəkirdi, ürəyim yenə ordu ilə, sən-gərlərdə döyüş növbətçiliyi aparan əsgərlərlə döyünürdü. Yenidən hərbi xidmətə qayıtmaq, qələbə döyüşündə iştirak etmək istəyirdim. Düşüncələrimə çökən bu istək həm də ömrümə hopmuşdu. Bu istək mənim ömrümün axarını dəyişdi. Aradan illər keçəndən sonra, yenidən ordu sıralarına qayıtdım. İndi müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusuyam, baş əsgərim.

Sentyabrın 27-də başlayan

lərdə yüngül yaralananlar da olurdu. Onlar qısamüddətli müalicəyə də getməkdən imtina edirdi, "Son nəfəsiməcn döyüşəcəm, qələbəyəcn döyüşəcəm", - deyirdilər. Bu ruh əsl qələbə ruhu idi və hər döyüşçü hər döyüşə bu ruhla girdi...

Düşməni məğlub oldu.

Vətən müharibəsi qələbəmizlə başa çatdı, torpaqlarımızı işğaldan azad edildi. Üçtərəfli bəyanatın şərtlərinə əsasən ermənilər Kəlbəcərdən, Ağdamdan, Laçından çıxmalıydılar. Kəlbəcərdən çıxma müddəti daha on gün uzadıldı. Bu humanist güzəşt müqabilində ermənilər nə edir? - evləri, meşələri yandırır. Eyni hərəkət Ağdamda da müşahidə olunur. Yeni, dünya ermənilərin vandallığını, təkçə azərbaycanlılara, türklərə, islam dininə deyil, bəşəriyyətə də düşməni kəsildiyini görür. Mən qürurlanıram ki, belə bir millətin işğalçılıq niyyətini sonlandıranların sırasında olmuşam. İllər keçəcək, 2020-ci ilin sentyabrın sonlarından başlayan 44 günlük döyüşlər zaman-zaman xatırlanacaq. Dostlar qürurla xatırlayacaq, düşmənlər, düşmənin "deyirmanına su tökənlər"i təəssüflə, ürək ağrılarıyla xatırlayacaq.

Mən hərbiçiyəm, hərbiçiyə kimi də Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətini bu qələbə münasibətilə təbrik edirəm. Müharibəsiz illərdə işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz yenidən qurulaq.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Elşən Cəfəri:

- Vətən müharibəsi qələbəmizlə başa çatdı. Erməni işğalına son qoyuldu. Torpaqlarımız işğaldan azad edildi. İctimaiyyət Vətən müharibəsinin son gününü böyük coşqu ilə qarşıladı. Bu coşqu düşməni məğlubiyət acısı ilə bərabər bir həqiqəti də yaşatdı: azərbaycanlılar döyüşməyi də bacarır, qələbə qazanmağı da, qələbələrə

gə macal tapmamış yeni məğlubiyətlərin acısını yaşayırdı.

Qazanılan qələbələr, bu qələbələrin ictimaiyyətdə yaratdığı yüksək coşqu əsgərlərin də, zabitlərin də yüksək döyüş əzmini, qələbə ruhunu daha da yüksəltdirdi. Bu ruh Ali Baş Komandanın Vətən müharibəsi kimi davam edən döyüşləri qələbə ilə başa çatdırmaq istəyi idi. Bu istək hər birimizin təkçə hərbi borcumuz deyildi, həm də vətəndaşlıq borcu idi. Döyüş

görməyi də.

Həqiqi hərbi xidmətdə olanda komandirimizə deyirdik ki, torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək döyüşlərin iştirakçısı olmaq istəyirik. Komandirimiz "Bu, hamımızın istəyi. Vaxtında döyüş əmri də veriləcək, döyüşəcəyik də, qələbə də qazanacağıq. Belə istəyə, belə döyüş əzminə görə sağ olun", - komandirimiz belə deyirdi. Sentyabrın 27-də başlayan əks-hücum əməliyyatı əmri ve-

riləndə bizim hərbi hissə də döyüşə cəlb edildi. Döyüşlərin Vətən müharibəsi kimi davam etdiriləcəyini biləndə, o vaxtlar komandirimizin dediklərini xatırladıq: Döyüş əmri veriləcək, döyüşəcəyik, qələbələr qazanacağıq.

Döyüşdük. 28 il müdafiəsini möhkəmləndirən, onu keçilməz sədd adlandıran düşməni Azərbaycan Ordusunun hücumunun qarşısında dayana bilmədi. Düşmənin müdafiə səddi dağıldı. Komandirimiz dedi ki, bu, düşmənin döyüş əzminə güclü təsir göstərmişdir. Düşmənin müdafiə döyüşlərində çəkinə-çəkinə döyüşməsi, dayaq məntəqələrini dağıdılması, mövqələrindən geri çəkilməyə məcbur olması Vətən müharibəsində kimin güclü, kimin zəif olduğunu təsdiqləyirdi. Strateji əhəmiyyətli yüksəkliklərdən sıxışdırıldıqca, kəndlər, sonra şəhərlər azad edildikcə, düşməni hiss edirdi ki, məğlub olacaq. Əslində, hiss edirdi ki, məğlub olub. Bu məğlubiyətin acısını Mingçevirə, Gəncəyə, Tərtərə, Bərdəyə raketlər atmaqla çıxmaq istəyirdi. Elə bildirdi ki, dinc əhalinin raket zərbələrinə tuş gəlməsi Azərbaycan Ordusunun döyüş əzmini azaldır, düşməni nisbətən özünə gəlməyə macal tapar. Ancaq əsgərlərimiz, zabitlərimiz onun murazını gözündə qoydu, daha əzmlə döyüşdü, yüzlərlə kəndi, qəsəbəni, şəhəri, sonra Şuşanı işğaldan azad etdilər. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin xalqa müraciətində dedikləri əsgər və zabitlərin də, xalqın da qələbə sevincini ifadə edir: "Bu gün böyük qürur hissi ilə deyə bilirik ki, Füzuli bizimdir, Cəbrayıl bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Laçın bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycanıdır! Eşq olsun, Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!". Şuşanın işğaldan azad edilməsi də, bu qələbəyə görə ölkə başçısının dedikləri də Vətən müharibəsində düşmənin ən ağır məğlubiyəti oldu.

Vətən müharibəsi Ali Baş Komandanın sərkərdəlik qüdrətinin, Azərbaycan Ordusunun gücünün, xalqa ordunun birliyinə, bu baxımdan "güc birlikdədir!" şüarının gerçəkliyini təsdiqlədi.

Mən Vətən müharibəsinin iştirakçısı olmağımla fəxr edirəm...

Əsgər Mətin Ələkbərl:

- Tanıdığım qaçqınların yurd həsrətini mən də duyurdum. Vətən həsrətinin nə olduğunu

bəlkə o vaxtlar dərk etmişəm. Mənimlə yaşlı onlar atalarının xatirələrindən söz açanda onlar kimi mən də qəhərlənirdim. Yəni, qaçqın və köçkünlərin nisgili mənə də yad deyildi. Səmimiyyətimə inanın, həmin məqamlarda hamımız daha tez böyümək, hərbi xidmətə getmək, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün döyüşmək istəyirdik. Mən də həmyaşıdlarım kimi bu niyyətlə yaşamışam, hərbi xidmətə gedəcəyim günü gözləmişəm...

Hərbi xidmətə çağırıldım... Sentyabrın 27-də Ermənisi-

tan hücum etdi. Düşməni belə bir təxribatı iyulda da törətmək istəmişdi. Onda da ciddi döyüşlər olmuşdu, ağır itki verən düşməni geri çəkilməmişdi. Ordumuzun hissələri bu dəfə də mərdliklə döyüşdü, hücumun qarşısını aldı. Ali Baş Komandanın əmriylə əks-hücum başladı. Komandirimiz bizə dedi ki, əks-hücum Vətən müharibəsinin başlanğıcıdır.

Biz də cəsarətlə döyüşürdük. Verilən əmrləri böyük məsuliyyətlə yerinə yetirdik. Komandirlerimiz məlumat kimi bildirdi ki, artilleriyaçılarımızın son dərəcə dəqiq atışları düşmənin dayaq məntəqələrini, mövqələrini darmadağın edib, yüzlərlə döyüş texnikası, artilleriya qurğuları, minlərlə canlı qüvvə itirən düşməni ordumuzun hücumlarının qarşısında dayana bilmədi. Bundan sonra düşməni mövqələrdən geri çəkilməyə məcbur oldu. Bu, bütün döyüşçülər kimi, bizim də döyüş əzminizi, qələbə ruhumuzu yüksəltdirdi...

Qələbə qazandıq. Qazandıığımız qələbədə illərlə danışılacaq...